

TE WAIPIRO

ONA KINO ME ONA PONONGATANGA.

KO WAI E POHEHE ANA? KO TE TANGATA PEA, KO
TE WAIPIRO RANEI.

*Na Takuta M. E. Staley (he Takuta Wahine). Na H. Poananga,
LL.B. i Whakamaori.*

[Kei te pepa o Noema (p. 327) te timatanga.]

Ahakoia iti te inu ate tangata, ka kore tonu tona tinana e kaha kite arai i nga mate. Kua kitea hoki inaiane i o nga whenua kite takiwa ki Iuropi, he nui nga tangata e inu ana e pangia ana ete piwa (numonia) a e 52 i roto ite 100 i mate rawa. Ko nga tangata kore e inu, e 18 ano i roto ite 100 i mate.

He nui ano nga tangata haurangi me a ratou tamariki e pangia ana ete mate kahi. Note tau 1919 i poropeihana ai a Merika, a mai i taua wa kua iti taua mate kino ki reira. Pera ano a Tenemaaka (Denmark). I te hui i tu ki Iuropi, i tae ai ki reira nga tohunga mohio ote Ao kite kimi huarahi arai ite mate kahi. i paahitia tetahi motini, ara: "Kua kitea e haere tahi ana te 'alcohol' mete mate kahi. Na reira kote pakanga mo raua tahi."

Ina haere te tangata kite inihua i tona tinana, kote tangata e kore ana e inu ka iti tana utu i tona inihua, itemea e mohio-tia ana e kaha ana tona tinana kite arai i nga mate.

He aha te take i kiia ai ka pangia nga tamariki ate tangata haurangi ete mate kahi? Ka ngoikore te tinana o nga matua ka pera ano nga tamariki. Kua kitea inaiane mehemea ka whangaitia kite "alcohol" te ngeru. te kuri mete make, ka pa he mate ki nga kuao, ka iti te tipu, ka pohe ka ngoikore hoki te tinana. Ko nga kararehe e kore ana e whakainumia ki enei inu. ka pai te tipu o nga uri ka ora hoki te tinana. Pera ano nga tamariki ate tangata. He nui nga tamariki a nga tangata haurangi e tere ana te paangia ete mate kahi, ete piwa, ete pararutiki, e pohe ana nga kanohi, e rorirori ana hoki nga whakaaro. Ara. ko nga hara o nga matua ka tau iho ki nga tamariki, a te toru te wha ra ano o nga whakatipuranga. He mea tika ano kia kaua e pa atu nga tamariki ki enei inu.

Te mahi tuatahi ate waipiro he whakangoikore i nga whakaaro. Kote roro te parekura tuatahi. Ka tere te panapana ote manawa. ka tere ano te rere a nga toto ki te roro, ka pohehe i konei te whakaaro he kai pai tenei. E kore e roa ka ngoikore te roro ite paitini i roto ite toto. Muri iho ka kore kaha te roro ki runga ki nga uaua me era atu waahi ote tinana, ka ngoikore hoki nga whatu kite titiro mete whakarongo a nga taringa.

He aha i kiia ai kua kore kaha te roro? Me titiro e tatou kite wiriwiri o nga ringa me nga waewae. Ina hoki kite hoatu